

AMIC

Publicació quinzenal per a esplai del soldat català de l'Exèrcit de la República editada pels Serveis de Cultura al Front del Departament de Cultura de la Generalitat

Força i ideals

En un dels seus darrers discursos, el Senyor President de la República va fer una afirmació que per a molts degué semblar arriscada: «Societat de Nacions? Comitè de No-Intervenció? — vingué a dir el senyor Azaña—. Sí! — Però hi ha una cosa que val molt més que tot això: l'Exèrcit de la República»

Una part d'Europa, la dels països vacil·lants i la de les nacions feixistes, degué escoltar aquestes paraules amb un escepticisme pronunciat. Les primeres, però, amb un punt d'expectació; les darreres amb un somriure burleta. Ara l'expectació d'aquells ha estat substituïda per un gest d'admiració; i el somriure burleta dels països feixistes s'ha convertit en una expressió de contrarietat i de sorpresa. Les cinc lletres que formen la paraula Terol han adquirit davant del món una significació simbòlica; darrera aquesta paraula es dreça una veritat recta i pura: la realitat de la nostra força i la seguretat de la nostra victòria.

Els nostres amics d'arreu del món ja tenen una raó sòlida i vistent on solidificar la seva fe; els indecisos, que estaven amb nosaltres amb el cor, però que alimentaven la seva indecisió amb dubtes i amb temences, tenen també la raó de força que pot decantar la seva voluntat i la seva fe. I els enemics tenen ja la raó que els calia per refrenar els seus impetus. Tenim un exèrcit covatjós, disciplinat, abnegat i fort. Fort pels pits que hi bateguen i fort pel seu armament. Quant a força material, comencem a estar tants o tants amb l'enemic; i d'ençà que estem tants a tants ens somriu la victòria. Moralment, li hem estat sempre superiors. Per això a mesura que ens hem anat recobrant, ell ha anat desagregant-se, descomponent-se. El nostre enemic no podia imposar-se'ns per la força de la raó, i ha assolit les seves victòries per la força de les armes, damunt d'uns braços i d'uns pits deficientment armats, que gairebé no tenien altra força que el seu sentiment de llibertat i de justícia; entretant nosaltres guanyàvem la nostra batalla interior de disciplina i de voluntat. Ara al costat de la força dels nostres ideals tenim la força de les nostres armes, que no és inferior a la seva. Ara ens podem bate en un mateix pla. I d'ençà que ens hi batem coneixem la victòria. Brunete, Belchite, Terol... Estem tants a tants en la força. Però guanyem en ideals. Davant nostre tenim un enemic en estat de descomposició moral. Un enemic que no pogueren aglutinar ni les victòries, i ara, en la derrota, no

A un infant

que els avions feixistes assassinaren i enterraren en les runes

Els teus braços immòbils són un vol de bandera,
i la rosa esfullada del teu cos és un crit
de sang més que un silenci... No serà primavera,
mai més, en ta mirada, però al cor de la nit

feta d'ulls que s'apaguen a la llum, vers on clama
la veu nostra, la torxa del teu cos — que ja és llum
i ja és foc — durà l'alba d'un crit nu fet de flama
i de pètals sagnosos de martiri. Ni fum

ni silenci, ni boira velaran la nuesa
dels teus ulls que es glaçaren en un gest sense adéu.
De quin somni et prengueren? De quin món de dolcesa?
Tot el cel que miraves era viu dintre teu

com és viu en el rostre i en els ulls dels que es donen
a la mar... Quines rutes t'esperaven, infant?
Davant teu ja són blanques totes elles, i es fonen
amb el somni d'un somni: el teu cel, on no hi han

ales negres i on l'alba no duu orgies de roses
que s'esfullen enceses i sagnants. I on reposes...

JOSEP JANÉS i OLIVÉ

pot evitar la total descomposició. A les nostres armes ells poden oposar les seves armes. Però als nostres ideals no poden oposar-hi més que les seves concupiscències, els seus egoïsmes, la seva

descomposició. Per això és tan segura la victòria: perquè tenim armes i pits, i amb ells defensem, no concupiscències ni egoïsmes, sinó ideals generosos de justícia i de llibertat.

Temps a venir

Temps a venir, quan la guerra d'Espanya es vegi amb l'aureola de la llunyania, les gestes que avui acompliu vosaltres, soldats de la República, amb una sobria i magnífica senzillesa, prendran el relleu de les grans epopeies. El record de la guerra de la independència i de la llibertat restarà amb una força mítica com una fita perdurable en la història del món. Es en el sentit profund i grandios de la lluita que hi ha la seva més alta justificació.

Vosaltres, soldats de la República, en la modèstia anònima del vostre esforç, i la severa sobrietat del sacrifici, potser no copseu la grandesa transcendent de la lluita. Com que el vostre heroïsmes és senzill, és pur i és humà, no el valoreu prou en el que representa i significa. No és l'afany de domini i d'opressió el que us ha portat a combatre, és la defensa de les vostres coses i del vostre esperit. I com que acompliu l'obligació imposada com un deure, no en treieu orgull ni vanagloria. Tanmateix, des que el món és món, des que els homes han hagut de defensar-se dels que volien esclavitzar-los, tots els herois de la independència i de la llibertat han acomplert la seva missió estrènua com un deure, tots han lluitat, han sofert, han mort i han vençut amb la mateixa dignitat humana. I sempre la modèstia en el sacrifici ha constituït el més fúlgid esclat de la seva glòria.

Temps a venir, quan els joves d'avui s'hagin fet vells, o quan cap de vosaltres no existeixi, els vostres fills, els nés, aquells que en la cadena de les generacions sapiguen guardar el record sagrat dels que els precediren, sentiran dels vostres llavis o llegiran en els relats històrics les vostres gestes. Serà un legítim orgull aleshores el poder dir del pare, o de l'avi, o de l'ascendent llunyà, que fou un d'aquells soldats de l'Exèrcit de la República que amb el seu coratge salvaren Catalunya i Espanya, el món i la civilització, en tot allò que aquesta té de digna, de lliure i d'humana. Vosaltres, soldats de la República, no necessiteu l'esperó de la promesa de glòria per a estimular la vostra valentia que generosament ofreneu en compliment del deure irreductible de catalans, d'espanyols i d'homes. Però no serà de més, com a justificació de l'esforç, que en la febre del combat i en la calma del repòs, se us faci present la grandesa històrica de la lluita.

(nº2)
682

